

I.

Bíróság
ügyszám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Bíróság felperesi képviselő neve felperesi képviselő címe szám alatti székhelyű ügyvéd által képviselt felperes felperes címe szám alatti lakos felperesnek,- a alperesi képviselő címe szám alatti székhelyű 10. számú Ügyvédi Iroda (ügyintéző: alperesi képviselő neve ügyvéd) által képviselt alperes alperes székhelye szám alatti székhelyű alperes ellen szerzői jog megsértésének megállapítása és járulékai iránti perében meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A bíróság megállapítja az alperes azzal, hogy az X című útikönyvet és térképet, valamint ismeretterjesztő füzeteket a felperes felhasználási engedélyének visszavonását követően megjelentette, megsértette a felperes személyi és szerzői jogait.

A bíróság kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül egy országos napilapban tegye közzé, hogy annak ellenére jelentette meg az X című kiadványt, hogy a felperes a felhasználási engedélyt visszavonta és ezzel megsértette a felperes személyi és szerzői jogait.

Ezt meghaladóan a felperes kereseti kérelmét elutasítja.

Kötelezi a bíróság a felperest 132.000.- (Egyszáz-harminckettőezer) forint, az alperest 21.000.- (Huszonegyezer) forint eljárási illeték megfizetésére az állam javára az Adó-és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal Észak-magyarországi Regionális Hivatalának felhívásában közölt időben és módon.

Az ítélet ellen a kézbesítéstől számított 15 napon belül a Debreceni Ítéletáblához címzett, de a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróságnál három példányban benyújtható fellebbezéssel lehet élni.

A fellebbezési eljárás jogi képviselő köteles

A másodfokú bíróság az ítélet ellen irányuló fellebbezést tárgyaláson kívül bírálja el, ha

- a fellebbezés csak a kamatfizetésre, a perköltség viselésére vagy összegére, illetve a meg nem fizetett illeték vagy állam által előlegezett költség megfizetésére vonatkozik;
- a fellebbezés csak az ítélet indokolása ellen irányul,
- a felek azt kérték,

a megítélése szerint - tekintettel a fellebbezési (csatlakozó fellebbezési) kérelemben illetve fellebbezési ellenkérelemben foglaltakra, - az ügy eldöntése tárgyaláson kívül is lehetséges.

I n d o k o l á s :

A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Fejlesztési Ügynökség a alperes - az alperes - önálló jogi személyiséggel nem rendelkező munkaszervezete.

A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Területfejlesztési Ügynökség és a felperes között 2001. június 21. napján megbízási szerződés elnevezéssel megállapodás jött létre az X című PHARE CBC program szakmai tudományos irányítására, a

- célpontok és szakmai koncepció kitűzése a szakmai ismeretek és a helyszíni bejárások alapján, szövegírás és fotó kiválasztása - konkrét feladatoknak a szerződésben részletezettek szerinti elvégzésére 400.000.- forint + ÁFA vállalkozói számla benyújtása ellenében teljesítendő díjazásért. A szerződés szerint a szakmai koncepció kitűzésének határideje 2001. július 26., a szövegírás 2001. augusztus 9-15., a fotóválogatás mindhárom kiadmányhoz 2001. augusztus 31-i határidőben került megállapításra.

2001. július 25. napján újabb megbízási szerződésnek nevezett megállapodás jött létre a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Fejlesztési Ügynökség és a felperes között, melyben 380.000.- forint + ÁFA vállalkozói számla ellenében teljesítendő díjazásért az X PHARE CBC program szakmai tudományos irányításával és a szervezésben meghatározott tartalmú szerkesztési munka elvégzésével bízta meg az ügynökség a felperest.

Ezen munkák az alábbiak:

- az útikönyv, térképek, ismeretterjesztő füzetek megírt szövegeinek és a tárgykörben kiválasztott képanyag összekapcsolása;
- kiemelések és címrendszer meghatározása;
- a tördelési alapkoncepció.

A teljesítési határidőt 2001. szeptember 10. napjában jelölték meg a felek. Mindkét szerződés tartalmazza, hogy a szakmai koncepció kidolgozása, az útvonalak megtervezése és a kiadványok szövege a megbízott szellemi terméke neve a kiadmányokon szerzőként és szakmai irányítóként szerepel. A létrejövő szellemi termék az ügynökség tulajdonát képezi. Kikötötték azt is, hogy ha a megbízási díjat a megbízó valamilyen okból nem fizeti meg, a szakmai anyag mindaddig nem használható fel, amíg a megbízási díj megfizetésre nem kerül.

Ez a második megbízási szerződés tartalmazza azt is, hogy a megbízó - alperes - arra vállalt kötelezettséget, hogy a fővállalkozóval - nyomdával - olyan szerződést köt a program kivitelezési feladataira, amely alapján a felperessel köteles a nyomda végeztetni a megszerkesztett és betördelt anyag szakmai korrektúráját.

A nyomdai feladatok elvégzésére a felperes és a Y Reklámgrafikai Stúdió és Nyomda között 2001.november 26. napján jött létre újabb megbízási szerződésnek nevezett megállapodás 220.000.- forint + ÁFA díjazás ellenében.

A felperes és a Y Kft együttműködésében voltak problémák. Felperesnek a szerkesztéssel a képanyag válogatásával, az idegen nyelvű fordítással és a szakmai korrektúrázással kapcsolatosan kifogásai voltak. Kifogásait levélben jelezte az alperes felé. Felperes az idegen nyelvű szövegek lektorálását magára vállalta, melyet részben maga, részben anyanyelvű lektorok igénybevételel végzett el. Alperes felperes ezen tevékenységét tudomásul vette.

Alperes a PHARE 10,4 M Ft támogatásra készített pályázatot a felperesi mű felhasználásával.

Felperes 2001. november 15. napján dr. NL címzett levélben átadta az alperes részére nyomtatott formában és floppy lemezen az X című projekt keretében az alábbi dokumentumokat:

1. célpontok és útvonal meghatározása
2. szakmai koncepció kidolgozása
3. úti könyv magyar szövege
 - a) szakmai bevezető
 - b) köszönetnyilvánítás
 - c) 46 db szakmai leírás
 - d) irodalomjegyzék
4. térképek szövege
5. kis ismeretterjesztő könyvek szövege.

A levél tartalmazza, hogy a képanyag egyes objektumok esetén még hiányos, továbbá megkezdte a szakmai korrektúrázást és erre vonatkozó szerződés megkötését a Y fővállalkozóval.

Az ügynökség AM aláírással 2001. december 4. napján tájékoztatta a felperest, hogy késedelmes teljesítése ellenére munkáját elfogadták, számlája benyújtása ellenében a teljes vállalkozói díjat megfizetik.

2002. február 11. napján alperes ugyancsak AM aláírással levelet intézett a felpereshez, amelyben egyértelműen közölte, hogy a felperes mindhárom szerződésben foglalt feladatának eleget tett, a számlája kézhezvételét követően három munkanapon az alperes és a Y is a megbízási díjat átutalja.

Felperes több alkalommal is jelezte az ügynökség felé az általa leadott anyag szerkesztésével kapcsolatos kifogásait. Így 2001. december 11-én, 2002. február 15-én és 2002. május 29-én felperes személyesen, míg 2002. április 9-én a felperes jogi képviselője útján a kiadmány megjelentetését az alperesnek megtiltotta.

Alperes a művet 2002. májusában megjelentette.

Felperes kereseti kérelmében kérte a Szerzői Jog törvény 94.§ (1) bekezdése alapján annak megállapítását, hogy az alperes a tilalma ellenére jelentette meg a kiadmányt, a térképeket és az ismeretterjesztő füzeteket, és ezzel megsértette a felperes szerzői és személyiségi jogait.

Kérte kötelezni az alperest a jogsértés abbahagyására és egy országos napilapban nyilvános elégtétel adásra annak közlésével, hogy a felperes tilalma ellenére jelentette meg a perben írt műveket és ezzel megsértette a felperes személyiségi jogát.

Kérte kötelezni az alperest a jogsértéssel elért gazdagodás, valamint a Szerzői Jogi törvény 94.§ (2) bekezdése alapján 2.000.000.- forint nem vagyoni és 550.000.- forint vagyoni kár megfizetésére kérte kötelezni.

Alperes érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte, arra hivatkozott, hogy az

ügynökség és a felperes között létrejött két szerződés alapján a felperes teljesített, a szerződés szerinti művet az alperesnek átadta, ezzel a felhasználáshoz hozzájárult. Legfeljebb a felhasználáshoz való hozzájárulását vonhatta vissza, ennek feltétele azonban az alapos ok, ezt pedig a felperes nem bizonyította. Hivatkozott arra is, hogy a szakmai korrektúrát illetően a felek között szerződéses jogviszony nincs, a nyomda esetleges szerződésszegésére alapítva a felperes az alperessel szemben igényt nem érvényesíthet. A megkötött megbízási szerződések közül legfeljebb a 2001. július 24-i szerződés minősül a Szerzői Jogi törvény hatálya alá eső felhasználási szerződésnek.

A Bíróság 1. sorszám alatt közbenső ítéletet hozott, melyben megállapította a felperesi keresetnek megfelelően a jogsértés tényét.

A közbenső ítélet ellen mind a felperes, mind az alperes fellebbezést nyújtott be.

A jogorvoslati eljárásban a Ítéletábrla 3. végzésével az első fokú bíróság közbenső ítéletét részítéletnek minősítette, és azt pedig hatályon kívül helyezte és az első fokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította.

A Ítéletábrla álláspontja szerint a kiadás megtiltásának joga nem abszolút joga a szerzőnek. A felperes a kiadmány kivitelezését, tördelését, formátumát, képanyagát, fordítását és esztétikumát csak annyiban kifogásolhatja, amennyiben azok közvetetten a szerző személyiségi jogait sértik. E jogsérelem a mű integritásához való jog megsértése lehet, e körben a perben eldöntendő kérdés az, hogy a felperes által kifogásoltak közvetetten sértik-e a felperes művének az integritását, a felperes szerzői jóhírnevét és becsületét. Igenlő esetben a Szerzői Jogi törvény 11.§-ában a felhasználáshoz adott hozzájárulás visszavonásának feltételeként szabott alapos oknak tekinthető-e.

A Ítéletábrla által kifejtettek szerint a megismételt eljárásban az elsőfokú bíróság nem tekinthet el annak eldöntésétől, hogy a felperes alapos okból vonta-e a vissza a művei nyilvános felhasználásához korábban megadott engedélyét vagy sem. Az alapos ok fennállásának bizonyítása a felperest terheli.

A Ítéletábrla határozatának meghozatalát követően a felperes számlát bocsátott ki, melyet az alperes 2006. február 24-én 1.000.000.- forint összegben kiegyenlített. Ez a felperes és az ügynökség között létrejött három szerződésben meghatározott díj megfizetését cél

Felperes az új eljárás során kereseti kérelmét fenntartotta és további 50.000.- forint kártérítés megfizetésére kérte kötelezni alperest, miután a megállapodás a lektorok nagy részével a euróban való teljesítésre vonatkozott a lektorálási díj 500.000.- forint és az árfolyamváltozás összegét képezi további 50.000.- forintot. A jogcíme kártérítés, mert a szerzői jogának megsértésén alapszik mivel az alperes engedélye nélkül jelentette meg a művét.

Alperes a felperesi kereseti kérelem elutasítását kérte.

Változatlanul állította, hogy felperes a megjelentetéshez a hozzájárulást megadta, a megkötött három megbízási szerződés szerinti díjat - a Y Kft helyett is - a felperes részére számlájának kibocsátását követően - a szerződésszerinti határidőben teljesítette, így késedelembe nem esett. Alapos ok a nyilvánosságra hozatal visszavonásához nem állt fenn, jogellenes magatartást az alperes nem tanúsított, így kártérítési kötelezettsége sem áll fenn.

Felperes keresete a jogsértés tényének megállapítása és a nyilvános elégtételadás körében alapos, míg ezt meghaladóan megalapozatlan az alábbiak szerint:

A felek egyező előadására alapítottn a Pp.163.§ (2) bekezdés - volt megállapítható, hogy az alperes pályázatot nyújtott be az X című PHARE CBC projekt keretén belül.

Az alperes munkaszervezete és a felperes között ezen program megvalósításához kapcsolódóan jöttek létre a becsatolt szerződések, így 2001. július 24-én és július 26-án felperes és az ügynökség között, majd 2001. november 26-án felperes és a nyomdai munkálatokat végző Y Kft között.

Ezen szerződések közül csak a 2001. július 24.napján létrejött szerződés az, amely a Szerzői Jogi törvény hatálya alá esik a feleknek a Szerzői Jogi törvény hatálya alá eső 2001. június 24-én kötött megállapodásban felsorolt valamennyi feladat sem tekinthető szerzői alkotásnak.

A Szerzői Jogról szóló 1999. évi LXXVI.tv. (Szjt.) 1.§ (3) bekezdése szerint a szerzői jogi védelem az alkotást a szerző szellemi tevékenységéből fakadó, egyéni, eredeti jellege alapján illeti meg. A védelem nem függ mennyiségi, minőségi, esztétikai jellemzéstől vagy az alkotás színvonalára vonatkozó értékítélettől. A 2001. július 24-i megállapodás 2. pontjában meghatározott a kiadmány szövegének megírására vonatkozó tevékenysége az, amely szerzői jogi védelem alá esik. A fotóanyag kiválasztása a felek megállapodása szerint sem szerzői jogi védelem alá eső tevékenység.

A 2001. július 24-i szerződés 1. pontja teszi a felperes feladatává a szakmai koncepció kidolgozását és az útvonalak megtervezését.

Alperes ellenkérelme szerint - bár a szerződésben részletezték, de a szakmai koncepció nem esik szerzői jogi védelem alá.

Az Szjt. 1.§ (6) bekezdése szerint valamely ötlet, elgondolás, eljárás, működési módszer vagy matematikai művelet nem lehet tárgya a szerzői jogi védelemnek.

A szakmai koncepció, bár a felperes szellemi terméke, de szerzői jogi védelem tárgya nem lehet annak ellenére sem, hogy a felek ekként állapodtak meg.

A felperes és az ügynökség között 2001. július 25-én létrejött illetőleg a felperes és a Y Reklámgrafikai Stúdió és Nyomda Kft között 2001. november 26-án létrejött szerződések megbízási illetőleg vállalkozási szerződésnek minősülnek.

A Ptk.389.§-a szerint vállalkozási szerződés alapján a vállalkozó valamely dolog szerződésére elkészítésére, feldolgozására, átalakítására üzembe helyezésére, megjavítására a munkával elvégzett más eredmény létrehozására a megrendelő pedig a szolgáltatás átvételéért díjfizetésre köteles.

A Ptk.474.§ (1) bekezdése szerint a megbízási szerződés alapján a megbízott köteles a reábízott ügyet ellátni.

Mindkét szerződéstípusból látható, hogy mind a megbízott, mind a vállalkozó a megbízó utasításának megfelelően köteles eljárni. Csupán a Ptk.476.§-a szerint illetőleg a Ptk.392.§ (3) bekezdésében szabályozott célszerűtlen, vagy szakszerűtlen utasítás esetén van értesítési, figyelmeztetési joga és kötelessége.

Szerzői jogsértésre alapítottan csak az Szjt. hatálya alá eső szerződésekből illetőleg azok megszegéséből eredő igények érvényesíthetők, felperes pedig kereseti kérelmét a Szerzői Jogi törvény rendelkezéseire alapította.

A nem a Szerzői Jogi törvény hatálya alá eső művek esetén a Szerzői Jogi törvény (1) bekezdésében meghatározott jogkövetkezmények levonását sem kérheti a felperes.

Az Szjt. 52.§ (1) bekezdésében szabályozott, jövőben megalkotandó műre vonatkozó felhasználási szerződésnek minősül az ügynökség és a felperes közötti 2001. július 24-i megállapodás 2. pontja.

A felhasználási szerződésnek a Szerzői Jogi törvény 56.§ (1) bekezdésében meghatározott külön nevesített fajtája a kiadói szerződés.

A bíróság álláspontja szerint akkor, amikor a felperes a 7/A/2. sorszám alatt becsatolt 2001. november 15-i levele kíséretében átadta az alperesnek nyomtatott formában és floppy lemezen a levélben feltüntetett dokumentumokat, ráutaló magatartással a felhasználáshoz a hozzájárulását megadta. A levél tartalmából kitűnően átadásra került a szerzői jogi védelem alá eső útikönyv szövege, az útvonalak és a célpontok meghatározása. Ezzel a felperes a 2001. július 24-i szerződés (1) és (2) pontjában foglalt kötelezettségét teljesítette. A fotóanyagok kiválogatásának nagy része is már megtörtént erre az időre.

2001. november 21. és 2001. december 11.napja között több levélváltás történt a felek között. A fotóanyag szerkesztésével, válogatásával, de még inkább a Y Kft-vel megkötött szerződés szerinti munkavégzéssel kapcsolatosan.

2001. december 11.napján először felperes az alpereshez intézett levelében közölte, hogy nem járul hozzá a kiadványok megjelentetéséhez.

Ezt a nyilatkozatát a 15. sorszámú beadványa mellékleteként csatolt 2002. február 15-i és 2002.május 29-i leveleiben is megismételte, majd 2002. április 9-én jogi képviselője útján is megtiltotta kiadvány megjelentetését.

Felperesnek a kiadmányok megjelentetésének megtiltására vonatkozó alpereshez intézett nyilatkozatai a felhasználáshoz való engedély visszairásának minősülnek, és nem a kiadás megtiltásának. Miután a perbeli művek 2002.májusában jelentek meg alperesi elismerés alapján a felperes nyilatkozata a mű nyilvánosságra hozatalára adott engedély írásbeli visszavonásának minősül.

A Szerzői Jogi törvény II. fejezetében rendezi a szerző személyhez fűződő jogait, így személyhez fűződő jog:

- a nyilvánosságra hozatalai joga,
- a névfeltüntetéshez való joga,
- a mű egységének védelméhez való joga.

Tekintettel arra, hogy a nyilvánosságra hozatalhoz a felperes hozzájárult, neve a kiadmányokon feltüntetésre került, így azt kell vizsgálni, hogy a Szerzői Jogi törvény 13.§-ában a mű egységének védelméhez vagyis a mű integritásához való joga sérült-e a felperesnek.

A Szerzői Jogi törvény 13.§-a szerinti A szerző személyhez fűződő jogát sérti művének mindenfajta eltorzítása, megcsonkítása, vagy más olyan megváltoztatása vagy megcsorbítása,

ami a szerző becsületére, vagy hírnevére sérelmes.

A Szerzői Jogi törvény 13.§-a szerint a mű méltatlan környezetbe helyezése az egyes anyagrészek elhelyezésének, azok egymáshoz viszonyított sorrendjének olyan megváltoztatása, amely a szerző szándékával ellentétes, amely megváltoztatja a szerző elképzelése szerinti szerkezetet, tagolást vagy azok egymáshoz viszonyított sorrendjét, eredményezhetik a szerző jóhírnevének a megsértését. Ez azonban nem a szerző szubjektív megítélése szerint bírálendő el.

Az Szjt. 56.§-a szerinti kiadói szerződés a szerzőt kötelezi a mű rendelkezésre bocsátására, a kiadót csak feljogosítja a kiadásra és a forgalomba hozatalra, igaz azzal a feltétellel, hogyha a kiadás és a forgalomba hozatal megtörténik, köteles szerzői díjat fizetni. A kiadó azért vállalkozik a mű kiadására, hogy azt forgalomba hozza, így a forgalomba hozatalhoz külön szerzői hozzájárulás már nem szükséges.

Felperes mindkét, az alperessel megkötött szerződés teljesítési határidejét túllépte, de alperes ennek ellenére a felperes teljesítését elfogadta.

Ezt igazolja az alperes 4. sorszámú beadványának mellékletét képező 2001. november 13-i, 2001. december 4-i valamint 2002. február 11-i levele.

A 2001. július 24-i szerződés IV. pontja tartalmazza azon kitételt, hogy ha a megbízó a megbízási díjat nem fizeti meg valamilyen okból, akkor a szakmai anyag nem használható fel mindaddig, amíg a megbízási díj megfizetésre nem kerül.

A felperes részére a mű megjelentetéséig a díj megfizetésre nem került, de a szerződéses megállapodás tartalmát értelmezve a Ptk.207.§ (1) bekezdése szerint a felek feltehető akaratát figyelembe véve nem értelmezhető a felperes számára kedvezően, hogyha nem állít ki számlát és emiatt nem történik meg a díjfizetés, akkor a felhasználás sem történhet meg. Különös tekintettel arra sem, hogy az Szjt. 56.§ (1) bekezdésével ellentétesen még a hozzájárulás feltételeként kellett volna az alperesnek figyelembe venni a felperes számlájának a kibocsátását is. Ha ez a felperes titkos fenntartásának minősült, akkor a szerződés tartalma szempontjából nem lényeges.

Ezen szerződési kikötés csak úgy értelmezhető, hogy ha az alperes hibájából nem kerül sor a díj kifizetésre, ebben az esetben nem jelentethető meg a mű.

Felperes a Szerzői Jogi törvény 10.§ (1) bekezdésében szabályozott nyilvánosságra hozatalhoz való jogát csak a nyilvánosságra hozatalhoz való engedély megadásáig gyakorolhatta, ezt követően már csak a felhasználáshoz való engedély visszavonásáról lehet szó.

A Szerzői Jogi törvény 11.§-a szerint a szerző alapos okból írásban visszavonhatja a mű nyilvánosságra hozatalához adott engedélyét, a már nyilvánosságra hozott művének további felhasználását pedig megtilthatja. Köteles azonban a nyilatkozat időpontjáig felmerült kárt megtéríteni.

Miután az alperesi elismerés szerint a per tárgyát képező mű 2002.májusában jelent meg és felperes a visszavonás jogát 2002.április 9-én érvényesítette, így nyilatkozata csak a nyilvánosságra hozatalhoz adott engedély visszavonásának minősülhet.

Vizsgálat tárgyát képezi, hogy a felperes a felhasználáshoz való hozzájárulását alapos okkal vagy anélkül tette meg.

A bíróság annak megállapítása végett, hogy a felhasználáshoz való engedélyt a felperes alapos okkal vont-e vissza, szakértői bizonyítást rendelt el felperes indítványára.

Szakértői véleményt a Szerzői Jogi Szakértői Testület nyújtott be. A bíróság az alapos ok fennálltára vonatkozó részében a Szerzői Jogi Szakértői Testület szakvéleményét elfogadta és az alapján megállapította, hogy az „Útikalauz a bányászat és a kohászat emlékeihez Észak-Magyarországon és Szlovákiában” című kiadvány szövege túlnyomó részének a szerzője a felperes, aki ezen kiadmánnyal kapcsolatos kifogásait 11. sorszám alatt előterjesztett beadványában foglalta össze. A Szakértői Testület megállapítása szerint: „Tételesen megvizsgálva a hibajegyzéket megállapítható, hogy azok a kiadmányban fellelhetők olyan formában is, hogy a szövegben hivatkozott jelenségekről nem található kép ott, ahol azt a hibajegyzék hiányolja.

A szerző által kifogásolt hibákat összességében szemlélve azt lehet megállapítani, hogy adott esetben nem elfogadható minőségű kiadványról van szó. A kiadmányt több szempontból is számos hibával állították elő. A kifejtetteknek megfelelően tehát a felperesi szerzőnek a nyilvánosságra hozatallal kapcsolatos nyilatkozata jogszerűnek minősíthető.

A kiadmányban fellelhető (és a hibajegyzékben feltüntetett) nyomdahibák, nyelvhelyességi hibák, kétségtelenül rontják a kiadmány minőségét. A tudományos igényű publikáció stílusában és adatközlő alapossággal megalkotott leírások és az ahhoz tartozó, leíró szöveget pontosan illusztráló képanyag azonban koncepcionálisan különbözik az idegenforgalmi jellegű gyakorlati tudnivalókat is tartalmazó kiadványtól, melynek az is célja, hogy a közönség számára kedvet csináljon az idegenforgalmi projekt keretében megvalósítandó „vas-út” állomásainak felkereséséhez bejárásához”.

Megállapítja a szakértő azt is, hogy a 2001.július 24-i szerződés tekinthető létrejövő műre vonatkozó szerződésnek, amely alapján a megbízottat szerzői jogi védelem illeti meg, így a felperest ennek megfelelően, mint a mű szöveges részének íróját illetik meg a szerzői jogok.

A szakértői vélemény alapján megállapítható, hogy a felperes által kifogásolt hibák, hiányosságok szerepelnek a kiadott műben, ezek olyan jellegűek, amelyek alkalmasak a felperes személyi és szerzői jogának a megsértésére. Ebből következően azt állapította meg a bíróság, hogy a felperes alapos okból vont vissza a korábbi felhasználásra vonatkozó engedélyét.

Mellőzte a bíróság az alperesnek a további szakértői bizonyításra vonatkozó indítványát, miután az alperes által feltenni indítványozott kérdések más eredményt - miután az alperesi kérdések csupán más megfogalmazásban feltett kérdések voltak - nem eredményezhettek volna és a szakértői vélemény nem volt ellentmondásos, homályos olyan, ami a Pp.182.§ (1) bekezdése szerint kiegészítésre szorult volna.

Az alperes azzal, hogy a felperesnek az Szjt. 11.§-a szerinti visszavonása ellenére a művet megjelentette, a Szerzői Jogi törvény 10.§ (1) bekezdésében szabályozott személyi és szerzői jogait sértette meg.

A Szerzői Jogi törvény 94.§ (1) bekezdése szerint jogainak megsértése esetén a szerző a jogsértővel szemben - az eset körülményeihez képest - a következő polgári jogi igényeket

támaszthatja:

- a) követelheti a jogsértés megtörténtének bírósági megállapítását,
- b) követelheti a jogsértés vagy az azzal közvetlenül fenyegető cselekmények abbahagyását és a jogsértő eltiltását a további jogsértéstől;
- c) követelheti, hogy a jogsértő - nyilatkozattal vagy más megfelelő módon - adjon elégtételt és szükség esetén a jogsértő részéről és költségén az elégtételnek megfelelő nyilvánosságot biztosítsanak -
- d) követelheti, hogy a jogsértő szolgáltatson adatot a jogsértéssel érintett dolgok vagy szolgáltatások előállításában, forgalmazásában, illetve teljesítésben részt vevőkről, a jogsértés a felhasználásra kialakított üzleti kapcsolatokról;
- e) követelheti a jogsértéssel elért gazdagodás visszatérítését;

A (2) bekezdés szerint a szerzői jog megsértése esetén a szerző a polgári jogi felelősség szabályai szerint kártérítést is követelhet.

Felperes kereseti kérelmében az Szjt.94.§ (1) bekezdés a) d) c) d) és e) pontjában foglalt jogkövetkezmények levonását kérte.

A bíróság alaposnak találta a felperes kereseti kérelmét a jogsértés tényének a megállapítása és az elégtétel adás tekintetében, mivel a már fentebb kifejtettek szerint alperes munkaszervezete azzal, hogy a felperes felhasználási engedélyének alapos okkal történt visszavonása ellenére megjelentette a művet, megsértette a felperes szerzői és személyi jogait. Ennek jogkövetkezményeképpen pedig igényt tarthat a 94.§ c) pontja szerinti elégtétel adásra.

A elégtétel nyújtás tartalmáról a bíróságnak kell rendelkeznie és annak szövegét az ítélet rendelkező részébe kell foglalni. A felperesi keresettel azonos tartalmú elégtétel adásra nem kötelezhette a bíróság az alperest, tekintettel arra, hogy ezen kereseti kérelem szövegezése szerint, mint elsődleges kérelmet nem találta megalapozottnak a bíróság, csak a másodlagosan a hozzájáruláshoz való visszavonás jogára alapított igények voltak helytállóak.

Az alperest az Szjt. 94.§ (1) bekezdés b) pontja szerinti jogsértés abbahagyása és a további jogsértéstől való eltiltásra arra tekintettel nem kötelezte a bíróság, mivel annak bizonyítása, hogy az alperes jelenleg is sérti a felperes szerzői jogait a felperesnek kellett volna a Pp.164.§ (1) bekezdése szerint bizonyítani. Ilyen bizonyítási kötelezettségének pedig a felperes nem tudott eleget tenni. Nem bizonyította azt, hogy az egyszeri kiadáson kívül az alperes további másodlagos felhasználást alkalmazott volna, alperes pedig ezt tagadta, így e kereseti kérelmét a bíróság a felperesnek alaptalannak találta.

Ugyancsak bizonyítottság hiányában utasította el a bíróság a felperesnek az Szjt.94.§ (1) bekezdés e) pontjára alapított gazdagodás visszatérítésére irányuló igényét, miután azt, hogy gazdagodott az alperes és a gazdagodás mértékét a felperesnek kellett volna bizonyítania.

Felperesi képviselő maga nyilatkozott úgy, hogy e körben bizonyítási indítványt nem is kíván előterjeszteni, hogy igazolja milyen gazdagodás jelentkezett a felperesnél és annak elvonására vonatkozó határozott kérelem sem lett előterjesztve.

Alaptalannak találta az Szjt.94.§ (1) d) pontján alapított igényét is a felperesnek, hiszen a felperesi felhasználásra vonatkozó engedély visszavonásának nem a nyilvánosságra hozatal jogának az elvonása a jogkövetkezménye, hanem a személyhez fűződő jognak a megsértése, és ennek a jogkövetkezményeknek a levonása. Ezért a további jogsértő magatartástól való

eltiltásra vonatkozó kereseti kérelem az elégtételadást meghaladóan alaptalan.

Az Sztj. 94.§ (2) bekezdése szerint a nem vagyoni kártérítés a szerzői jog, mint személyhez fűződő jog megsértésének a jogkövetkezménye a Ptk. 84.§ (1) bekezdése szerint bírálendő el. A nem vagyoni kártérítés iránti kereseti kérelmét arra tekintettel találta alaptalannak a bíróság, mivel a felperes nem egyedüli szerzője ennek a műnek, több szerző kiadmánya ez. A felperes által megírt rész és az általa felkért lektorok által megírt részt maga is megfelelőnek találta. A mű megfelelőségénél pedig nem a felperes szubjektív megítélése az egyetlen, amit figyelembe kell venni. A megrendelő érdekei is olyanok, amelyeket a jogsértés jogkövetkezményénél figyelembe kell venni és a bíróság megítélése szerint a felperest ért jogsérelemmel azonos nagyságú az egy országos napilapban való elégtételadásra kötelezés.

E körben kell megemlíteni azt is, hogy a felperes a jóhírnevének megsértése körében olyan nyilatkozattevőkre hivatkozott, akiknek előadása szerint is maga küldte meg a Ítélet tábla ítéletét követően a művet. Ezzel, mintegy felhívva a nyilatkozattevőket, a felperes igénye szerinti nyilatkozatok megtételére.

Tekintettel arra, hogy a felperes a Szerzői Jogi törvényre alapítottan csak az írásos művek szempontjából igényelhet elégtételadást, a felperes személyes hírnevének romlására alapot pedig, miután azt a felperes is megfelelőnek találta, nem adhatott a mű megjelentetése, ezért a nem vagyoni kártérítés iránti kérelmét is alaptalannak találta és elutasította. Ezen döntésének meghozatalánál a bíróság figyelemmel volt arra is, hogy a megjelentetett mű nem tudományos mű, hanem ismeretterjesztő mű még akkor is, ha a felperes saját elképzelése szerint ezt tudományos igényűnek nevezi.

Az 550.000.- forint vagyoni kártérítés megfizetése iránti kereseti kérelmet pedig arra tekintettel találta a bíróság alaptalannak, mivel, bár a felperes igazolta, a becsatolt iratokkal, hogy anyanyelvű lektorokkal kötött megállapodást a lektorálásra, ezekre a megállapodásokra az alperesi jogsértő magatartást megelőzően került sor, így az ok-okozati összefüggés a lektorálási díjak felmerülése és a felperes által érvényesített kár között nincs.

A Ptk.339.§ (1) bekezdése szerinti kárfelelősség alkalmazására csak abban az esetben van lehetőség, ha valamennyi kár elem együttesen fennáll (jogellenes magatartás, károkozás, a jogellenes magatartás és a károkozás közötti ok-okozati összefüggés).

A fordítás a szerzői jogi természetét tekintve felhasználás. Ennek engedélyezése a szerző kizárólagos joga. A fordításra a felperes engedélyt adott. A lektorálás már nem minősül szerzői jogi védelem alá eső műnek így szerzői jogsértéssel okozott kár megtérítése iránti igényt sem érvényesíthet e körben a felperes. De a kártérítés jogcímén előterjesztett kereseti kérelme arra tekintettel is alaptalan, mivel a lektorálás saját maga és idegen nyelvű lektorok által való elvégzésére a megállapodás a felek között létrejött azzal, hogy a felperesi előadás szerint a felperes a munka elvégzését felajánlotta, alperes pedig végül is elfogadta. Ez a megállapodás már írásbeli alakhoz nem kötött, hiszen nem felhasználási szerződésnek minősül és a Ptk. 216.§ (1) bekezdése szerint szóban, írásban vagy ráutaló magatartással is létrehozhatják a felek.

Amennyiben a szerződés felperes és alperes között a lektorálási munka elvégzésére létrejött, akkor a felperes a szerződés teljesítését kérhetné, amennyiben azonban mint lényeges szerződési elem a díjban való megállapodás nem jött létre a felek között, akkor a szerződés sem jött létre. Ebben az esetben pedig a Ptk.361.§ (1) bekezdése szerinti jogalap nélküli gazdagodásra tarthatna igényt a felperes, de semmiképpen nem kártérítésre.

A keresetben megjelölt 50.000.- forint, mint árfolyam különbözetre vonatkozóan pedig a felperes nem bizonyított.

A per az 1990. évi XCIII. tv.62.§ (1) f) pontja szerint tárgyi illetékfeljegyzési jogos, tehát az Szjt.94.§ (1) bekezdésére alapított igények tekintetében a pertárgyértéket az 1993. évi XCIII.tv. 39.§ (3) bekezdés d) pontja szerint 350.000.- forintban kell megállapítani, az ehhez igazodó illeték 21.000.- forint összegű.

Kártérítésként pedig 2.550.000.- forint a felperes igénye, mely után az illeték mértéke 153.000.- forint.

Tekintettel arra, hogy a személyhez fűződő jog megsértése iránti perekben kialakult bírói gyakorlat szerint a meghatározatlan pertárgy érték utáni illeték beleolvad a kártérítés illetékébe, csak a 153.000.- forint illeték megfizetésének kötelezettsége áll fenn a Pp. 81.§ (1) bekezdése alkalmazásával a pernyertességhez, pervesztességhez igazodóan. Alperes pervesztes lett az Szjt. 94. (1) bekezdés a) és b) pontjára alapított kereseti kérelem után, ezért 21.000.- forint eljárási illeték fizetésére köteles, míg a további 132.000.- forint illetéket pervesztességére tekintettel a felperes köteles megfizetni az államnak a 6/1986. (VI.26.)IM rendelet 13.§ (2) bekezdése alapján.

A szakértői bizonyításhoz a felperes 108.000.- forintot az alperes 80.000.- forintot előlegezett.

Pernyertességéhez igazodóan az alperest megillette volna 108.500.- forint perköltség, ebben elszámolta a bíróság a felperes által előlegezett szakértői bizonyítás előlegezett költségét a Pp.81.§ (1) bekezdése alapján, miután a szakértői vélemény beszerzésére szükség volt és a szakértői vélemény a felperesi állítást támasztotta alá.

A bíróság erre tekintettel mellőzte perköltség megállapítását a felek javára.

Tájékoztatja a megyei bíróság a feleket, hogy a Pp.73/A.§ a) pontja alapján a Ítéletábrá elötti eljárásban a fellebbező fél köteles jogi képvisellel eljárni, ellenkező esetben a Pp.73/B.§ b) pontja alapján a fellebbezése hatálytalan, így azt a megyei bíróság el fogja utasítani.

M i s k o l c, 2008. évi január hó 31. napján.

dr. Bíróné dr. Kosztelnik Judit sk.
bíró

A kiadmány hitelül:

Szepesvári Anikó
mb. tisztviselő

II.

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA
Pf. II. 20.224/2008/4. szám

A M A G Y A R K Ö Z T Á R S A S Á G N E V É B E N !

A Debreceni Ítéltábla a Dr. Harsányi Gábor ügyvéd (1068 Budapest, Benczúr u. 11.) által képviselt Dr. felperes neve felperes címe felperesnek, a Miskolc Kazinczy u. 10. I/7. szám alatti székhelyű Miskolci 10. számú Ügyvédi Iroda (postacím: 3515 Miskolc, Pf: 15., ügyintéző: Dr. Pásztorné dr. Erdős Éva ügyvéd) által képviselt Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Területfejlesztési Tanács (alperes címe. szám alatti székhelyű) alperes ellen szerzői jog megsértésének megállapítása és egyéb iránt indított perében a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 21. P. 20 548/2004/60. számú ítélete ellen a felperes által 63. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett részét részben megváltoztatja és kötelezi az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 350 000 (Háromszázötvenezer) forint tőkét és 53 000 (Ötvenháromezer) forint elsőfokú perköltséget;

a felperes által fizetendő kereseti illetéket 111 000 (Egyszáztizenegezer) forintra leszállítja, mellőzi az alperest kereseti illeték fizetésére kötelező elsőfokú ítéleti rendelkezést.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 10 000 (Tízezer) forint általános forgalmi adót is tartalmazó 60 000 (Hatvenezer) forint fellebbezési eljárási költséget és külön felhívásra térítsen meg az államnak 132 000 (Egyszázharminckettőezer) forint fellebbezési illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s :

Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapította, hogy az alperes azzal, hogy az „E...” című útikönyvet és térképet, valamint ismeretterjesztő füzeteket a felperes felhasználási engedélyének visszavonását követően megjelentette, megsértette a felperes személyi és szerzői jogait. Kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül egy országos napilapban tegye közzé, hogy annak ellenére jelentette meg az E... című kiadványt, hogy a felperes a

felhasználási engedélyt visszavonta, és ezzel megsértette a felperes személyi és szerzői jogait. Ezt meghaladóan a felperes módosított kereseti kérelmét - amelyben az alperesnek a jogsértés abbahagyására kötelezését és a további jogsértéstől eltiltást, a jogsértéssel elért gazdagodás visszatérítésére kötelezését, továbbá 2 000 000 Ft nem vagyoni, és 550 000 Ft vagyoni kár (lektorálási költség) és ezeknek a kiadványok megjelenésétől járó törvényes kamatai megfizetésére kötelezését kérte, - elutasította.

A megállapítható tényállás lényegi tartalma szerint az alperes által az E... című PHARE CBC projekt keretében 10,4 millió Ft támogatásra benyújtott pályázathoz kapcsolódóan a felperes és az alperes 2001. július 24-én és július 25-én „Megbízási szerződés” elnevezéssel megkötött szerződésekben megállapodtak, hogy a felperes megírja az E... címet viselő útikönyv, térkép és ismeretterjesztő füzetek szövegeit, kiválasztja a fotókat és elvégzi a szerződésben meghatározott tartalmú szerkesztési munkákat a szerződésekben kikötött díjazások ellenében. Mindkét szerződés tartalmazza, hogy a kiadványok szövege a felperes szellemi terméke, s hogy a létrejövő szellemi termékek az alperes tulajdonát képezik.

A felperes a szerződésben kikötött teljesítési határidőhöz képest 3 hónap késedelemmel, 2001. november 15-én adta át az alperesnek a megírt anyagot, amit az alperes szerződésszerű teljesítésként elfogadott.

Ugyanezen kiadványok kivitelezésével kapcsolatban a felperes 2001. november 26-án szerződött a nyomdai munkálatokat végző ... Stúdió és Nyomda Kft-vel a megszerkesztett és betördelt anyag szakmai korrektúrájára a szerződéses díj ellenében.

A felperes és a nyomda együttműködése nem volt zavartalan. A kiadványok magyar, angol, német és szlovák nyelven készültek. A felperesnek a szerkesztéssel, a képanyag válogatásával, elhelyezésével, az idegen nyelvű fordításokkal és a szakmai korrektúrával kapcsolatosan kifogásai voltak, melyeket több levélben jelzett az alperesnek. Miután kifogásai csak részben jártak eredménnyel, s a kiadvány színvonalát a nyomdai, fordítási hibák, valamint az írott anyag és a fotók nem megfelelő összekapcsolása miatt nem találta megfelelőnek és a szakmai hírnevéhez méltónak, a kiadvány megjelentetését az alperesnek írásban személyesen és jogi képviselője útján is megtiltotta. Az alperes ennek ellenére a művet megjelentette és terjesztette.

A felperes az idegen nyelvű fordítások lektorálását a szakmai és nyelvhelyességi hibák miatt magára vállalta, s azt anyanyelvi lektorok közreműködésével végeztette el. Az alperes a felperes ezen tevékenységét tudomásul vette, a lektorálási díjban azonban megállapodás nem jött létre. A felperes az anyanyelvi lektoroknak összesen 1 400 euró megfizetését vállalta, amit még nem fizetett meg.

Az alperes 2001. decemberében és 2002. februárjában a felperest a szerződéses díjakra számlaadásra hívta fel, aminek a felperes csak 2006. februárjában tett eleget. A benyújtott számlái kiegyenlítése megtörtént.

A felperes módosított keresete szerint az alperes azzal, hogy a művet tilalma ellenére megjelentette, súlyosan megsértette a személyiségi és szerzői jogait, ezért az 1999. évi LXXVI. törvény (Szjt.) 94. § (1) bekezdés a-e) pontjai, valamint a (2) bekezdés szerint jogkövetkezményeket köteles viselni. Állította, hogy műve nyilvánosságra hozatalához hozzájárulását megtagadta és nem a már megadott hozzájárulását vonta vissza. Ezért az Szjt. 11. §-ában a visszavonási jog feltételeként szabályozott alapos ok a nyilatkozatának nem volt feltétele, az alperes a jogsértéssel okozott vagyoni és nem vagyoni kárait az alapos ok fennálltától függetlenül viselni tartozik. Vagyoni kárként jelölte meg az írásbeli szerződések alapján feladatát nem képező magyar és idegen nyelvű lektorálás és korrektúra költségét. Hivatkozott arra is, hogy a Ptk-ban szabályozott visszterhesség vélelme alapján ezen elvégzett

munkáért az ellenszolgáltatás megilleti. Álláspontja szerint nemcsak a szövegírás, hanem a szerkesztés is szerzői jogi védelem alatt áll. A Szerzői Jogi Szakértői Testület véleményének előterjesztését követően hivatkozott arra, hogy az alperessel felhasználási szerződést nem kötött, ezért - összegszerű megjelölés nélkül - a jogszerű felhasználás esetére járó jogdíjra is igényt formált.

Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában megállapította, hogy a felperes által megkötött szerződések közül a 2001. július 24-i megállapodás az Szjt. 52. §-ának (1) bekezdésében és 56. §-a (1) bekezdésében szabályozott, a felhasználási szerződés külön fajtájaként nevesített jövőben megalkotandó műre vonatkozó kiadói szerződésnek minősül. A kiadványok kiadása kapcsán a felperes által végzett tevékenységek közül csak az e szerződés 2. pontjában meghatározott kiadványok szövegének megírása esik az Szjt. 1. §-a (3) bekezdése szerinti szerzői jogi védelem alá. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint akkor, amikor a felperes 2001. november 15-i levele kíséretében átadta az alperesnek nyomtatott formában és floppy-lemezen a levélben feltüntetett dokumentumokat, ráutaló magatartással a felhasználáshoz hozzájárulását megadta, ezzel a felperes a 2001. július 24-i szerződés 2. pontjába foglalt kötelezettségét teljesítette. Kifejtette, hogy a felperes az Szjt. 10. §-a (1) bekezdésében szabályozott nyilvánosságra hozatalhoz való jogát csak a nyilvánosságra hozatalhoz való engedély megadásáig gyakorolhatta, ezt követően már csak a felhasználáshoz való engedély visszavonásáról lehet szó. Mivel az Szjt. 11. §-a a visszavonás jogát alapos ok fennálltához köti, **az elsőfokú bíróság az alapos ok vizsgálata körében a Szerzői Jogi Szakértői Testülettől szakértői véleményt szerzett be. A szakértői véleményt elfogadva megállapította, hogy a felperes által kifogásolt hiányosságok és hibák a kiadott műben megtalálhatóak, azok olyan jellegűek, amelyek rontják a kiadvány minőségét és alkalmasak a felperes személyi és szerzői jogának megsértésére. Ennélfogva a felperes a felhasználásra adott engedélyét alapos okból vonta vissza. Ezért a jogsértés megállapítására és az elégtétel adására irányuló kereseti kérelmet alaposnak találta.**

A jogsértés abbahagyására és a további jogsértéstől való eltiltásra arra tekintettel nem kötelezte az alperest, hogy a felperes a Pp. 164. §-a (1) bekezdésén alapuló bizonyítási kötelezettségét elmulasztva nem bizonyította, hogy az alperes jelenleg is sérti a felperes szerzői jogait. Az alperes tagadásával szemben ugyanis a felperes nem bizonyította, hogy az egyszeri kiadáson kívül az alperes további, másodlagos felhasználást alkalmazott volna. Ugyancsak bizonyítottság hiányában utasította el a gazdagodás visszatérítésére irányuló igényét, utalva arra, hogy a felperesi képviselő maga nyilatkozott úgy, hogy nem is kíván bizonyítást előterjeszteni arra nézve, hogy az alperesnél milyen gazdagodás jelentkezett, s a felperes az elvonásra vonatkozóan határozott kérelmet sem terjesztett

A nem vagyoni kárigény elutasítását azzal indokolta, hogy a felperest ért jogsérelemmel azonos arányú az országos napilapban való elégtétel adásra kötelezés. A felperes személyes hírnevének romlását nem látta megállapíthatónak figyelemmel arra, hogy e jogsérelmek körében olyan nyilatkozattevőkre hivatkozott, akiknek maga küldte meg a művet az ítéltábla hatályon kívül helyező végzését követően, ezzel mintegy felhívta a nyilatkozattevőket az igénye szerinti nyilatkozatok megtételére. E körben értékelt, hogy a felperes nem egyedüli szerzője a műnek, az több szerző kiadványa. Az általa megírt részt és a felkért idegen nyelvű lektorok által megírt részt maga is megfelelőnek találta. A nem vagyoni kárigény elutasításakor figyelemmel volt arra is, hogy a megjelentetett mű nem tudományos, hanem ismeretterjesztő mű, még akkor is, ha a felperes saját elképzelése szerint ezt tudományos igényűnek nevezi.

A lektorálási díj igényt az ok-okozati összefüggés hiánya miatt utasította el azon indokkal, hogy az nincs okozati összefüggésben az alperes jogsértésével. Kifejtette, hogy a lektorálás

nem minősül szerzői jogi védelem alá eső műnek, így a szerzői jogsértéssel okozott kár megtérítése iránti igény alapja nem lehet. Amennyiben a felperes és az alperes között a lektorálási munkákra szerződés jött létre - akár ráutaló magatartással -, úgy a szerződés teljesítésére kötelezés, szerződéskötés hiányában pedig jogalap nélküli gazdagodás címén tarthatna igényt a lektorálási díjra és nem kártérítésként.

Az ítélet részbeni megváltoztatása és az alperesnek a keresetben, valamint mindkét foku eljárás költségeiben marasztalása iránt a felperes élt fellebbezéssel. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a tényállást részben iratellenesen állapította meg, és a megállapított tényállásból is téves jogi következtetést vont le. Így tévesen és a Szerzői Jogi Szakértői Testület véleményével is ellentétesen állapította meg a felhasználási szerződés létrejöttét. Hiányolta, hogy az elsőfokú bíróság a Pp. 221. §-ának (1) bekezdését megsértve, a szakértői vélemény e részének mellőzését nem indokolta meg. Nem világos számára, hogy ha az alperes a művét jogellenesen adta ki, akkor miért jogosult e tevékenységét megismételni, az elsőfokú bíróság miért mellőzte a további felhasználástól való eltiltást. A fellebbezés indokolása szerint a helyesen megállapítandó tényállás az, hogy az alperes kárt okozott, amikor a felperes tudományos munkássága lejárására alkalmas kiadványt jelentetett meg a felperes hozzájárulása nélkül. Az alperes köteles a jogellenesen okozott vagyoni és nem vagyoni kárait megtéríteni. Az alperes kívánságára, tudtával és beleegyezésével lektoráltatta az idegen nyelvű szövegrészleteket, melynek költségeit nyilvánvalóan az alperesnek kell viselnie. A maga részéről mindent elkövetett annak érdekében, hogy a saját szakmai színvonalának, múltjának megfelelő mű jöjjön létre és jelenjen meg. Nyilvánvaló, hogy a munkája ellenértékét és kiadásait az alperes akkor is köteles lett volna megtéríteni, ha jogszerűen járt volna el. A jogellenes alperesi magatartás nem mentesítheti az alperest a jogdíj és a költségei megtérítésének fizetése kötelezettsége alól. Kéri az ítélet indokolását is megváltoztatni akként, hogy a felperes nem járult hozzá művének megjelentetéséhez, így későbbi nyilatkozatai ezzel kapcsolatosan nem visszavonásnak, hanem hozzájárulás megtagadásának minősülnek.

Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására és a felperes fellebbezési eljárási költségben marasztalására irányult.

Az ítélet tábla a fellebbezésről a Pp. 256/A §-ának (1) bekezdés f) pontja alapján tárgyaláson kívül határozott. Az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között bírálta felül, a keresetnek helytadó elsőfokú ítéleti rendelkezéseket a Pp. 253. §-ának (2) bekezdésére figyelemmel alperesi fellebbezés hiányában nem érintette, a felperes fellebbezését kizárólag a vagyoni kárigény tekintetében találta részben alaposnak.

A peres felek által megfogalmazott, a Szerzői Jogi Szakértői Testülethez intézendő kérdések között mutatkozó fogalmazásbeli különbözőség mögött - az elsőfokú bíróság álláspontjától eltérően - tartalmi különbség állt fenn. Az alperes kérdései voltak azok, amelyek megfeleltek a szakszerűség igényének és az ítélet tábla hatályon kívül helyező végzésében adott tartalmi iránymutatásnak. Az elsőfokú bíróság által a felperes szakszerűtlen kérdéseivel egyezően feltett kérdések elsődlegesen nem az eldöntendő szak-, hanem a jogkérdésekre fókuszáltak, és a szakértői testületnek a teljes iratanyagot - köztük az ítélet tábla végzését sem - küldte meg. Jog-, és nem szakkérdés, hogy a felperes alappal vonhatta-e vissza a műve megjelenéséhez adott hozzájáruló nyilatkozatát. E kérdésben a mű integritására vonatkozó szakkérdésekre - melyek feltevését az elsőfokú bíróság mellőzte - adandó válaszok és az érdekek mérlegelése alapján az elsőfokú bíróságnak kellett volna határoznia. A pusztán a szakvéleménnyel indokolt jogsértést megállapító elsőfokú ítéleti rendelkezés ellen azonban az alperes

fellebbezéssel nem élt, ezért az alperesi jogsértés ténye a fellebbezés elbírálásakor jogerősen elbírált jogi tényként volt kezelendő. (Pp. 229. § (1) bekezdés.)

A fellebbezett körben az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás helyes és indokolási kötelezettségének is eleget tett.

A szerződés minősítése a bíróság és nem a szakértői testület jogköre, az iratok teljességének ismerete nélkül a felhasználási szerződés hiányára - kérdés nélkül - megfogalmazott véleménye a bíróságot nem köti.

A felperes az alperessel jövőben létrehozandó műre szerződött, s a szerződés megkötésekor nem járt el kellő gondossággal. Kétségtelen, hogy az elsőfokú bíróság által - helyesen - jövőben megalkotandó műre kötött kiadói szerződésnek minősített 2001. július 24-i keltű szerződés tartalma egy minden igényt kielégítő felhasználási szerződéshez viszonyítva hiányos, a felek valós szerződéskötési akarata azonban a rendelkezésre álló adatok és az eset körülményei alapján kétséget kizáróan megállapítható, és a felperes is csak a szakértői testület véleményét követően hivatkozott a felhasználási szerződés hiányára.

Nem vitatható tény, hogy a felperes a szerződéskötéskor tisztában volt azzal, hogy milyen célzattal, szándékkal és milyen jellegű mű megírásával bízta meg az alperes, s a műve nyilvánosságra hozatalát realizáló nyomdai munkákban - külön szerződés alapján és külön díjazás ellenében - maga is tevékenyen részt vállalt. A 2001. július 24-i szerződés a minimális tartalmi kellékeket, úgy, mint a megalkotandó művet, a teljesítési határidőt, az ellenszolgáltatást és szokatlan megfogalmazásban ugyan, de az alperes kizárólagos felhasználási jogát is tartalmazza.

A szakmai anyag esetleges további felperesi publikálására vonatkozó szerződéses kikötés a kizárólagosság mellett a szerzőnek az Szjt. 43. §-a (1) bekezdésén alapuló felhasználásra feljogosításának felel meg. A szerződés létrejöttét nem érinti a mű felhasználási módjára vagy mértékére vonatkozó rendelkezések hiánya, ez esetben ugyanis az engedély az Szjt. 43. §-ának (5) bekezdése alapján a cél megvalósulásához elengedhetetlenül szükséges felhasználási módra és mértékre korlátozódik, amellyel a felperes a szerződéskötéskor maradéktalanul tisztában volt.

Az Szjt. 42. §-ának (1) bekezdése és 56. §-ának (1) bekezdése értelmében a felperest a szerződés alapján a mű szolgáltatásának és rendelkezésére bocsátásának, valamint a kiadást elősegítő közreműködés kötelezettsége, az alperest pedig a díjfizetés kötelezettsége terhelte, mely kötelezettségét mindkét fél teljesítette. Az alperes a szerződéses díjat kifizette, a felperest ezt meghaladó jogdíj alperesi jogsértés hiányában sem illetné meg. Ezért a Pp. 121. §-át ki nem elégítő, határozottan elő sem terjesztett jogdíj igénye minden alapot nélkülöz.

Az Szjt. 56. §-ának (1) bekezdése szerint a kiadói szerződés fogalmi eleme a mű nyilvánosságra és forgalomba hozatala. A kiadói tevékenység tehát olyan jellegű felhasználás, amely a szerzői alkotás példányainak bizonyos technikai módszerrel (pl. nyomtatás) történő többszörözését és forgalmazását foglalja magában. A felperes azzal, hogy 2001. november 15-én a kísérőlevelében részletezett művet az alperesnek átadta, már gyakorolta a nyilvánosságra hozatalhoz fűződő jogát. (Szjt. 10. §) A nyilvánosságra hozatalhoz fűződő jog gyakorlása a szerző számára ugyanis csak addig adott, amíg hatalmában áll arról határoznia, hogy művét titokban tartja-e, vagy a nyilvánosság elé tárja. A műnek a kiadó részére történő

átadása után a szerzőnek a mű tényleges megjelenésére már korlátozástól mentes, kizárólagos befolyása nincs. A mű kiadását és terjesztését csak az Szjt. 11. §-ában szabályozott visszavonási joga gyakorlásával akadályozhatja meg. Helyes tehát az elsőfokú bíróság azon jogértelmezése, hogy a felperes nem a nyilvánosságra hozatalhoz való jogát, hanem a visszavonás jogát gyakorolta, s az elsőfokú ítéletnek a jogsértést megállapító rendelkezése jogerejére figyelemmel az már vitássá többé nem tehető (Pp. 229. § (1) bekezdés), hogy az alperes megsértette a felperesnek a visszavonáshoz fűződő szerzői és személyiségi jogát azzal, hogy a felperes nyilatkozata ellenére a művet kiadta és terjesztette.

A Pp. 121. §-ának (1) bekezdése alapján a felperes kötelezettsége, hogy az érvényesíteni kívánt jogot, az annak alapjául szolgáló tényeknek és bizonyítékainak előadásával előterjessze, és a felperes keresete e követelmények több, általa alkalmazni kért jogkövetkezmény tekintetében nem felel meg.

A jogsértés abbahagyását és a további jogsértéstől eltiltást is az igényét megalapozó tényállás előadása nélkül kéri. A kiadás - a nyomda adatközlése szerint helyesen - 2002. szeptemberében történt (7/A/3), a felperes nyilatkozata szerint ezer példányban. A felperesi képviselő már a 2003. május 29-én megtartott tárgyaláson (5. sorszámú jegyzőkönyv) úgy nyilatkozott, hogy a terjesztés és a forgalmazás megtörtént, s az alperes a forgalmazásból bevételre nem tett szert. Az alperes részéről tehát a jogsértés ezáltal befejezett tény, a felperes az alperes terhén olyan jogsértést nem bizonyított, melynek abbahagyására, vagy amelytől eltiltásra lenne kötelezhető.

A kiadói szerződés a teljesítéssel megszűnt, a terjesztésre vonatkozó jogok az egyszeri forgalomba hozatallal kimerültek. A mű változatlan formában történő újabb kiadása és terjesztése csak újabb szerződéskötés mellett lenne lehetséges.

Hasonló hiányosságokban szenved, ezért érdemi elbírálásra alkalmatlan a gazdagodás visszatérítésére irányuló kereseti igény is. A felperes e körben sem adott elő tényállást, a felperesi képviselő kifejezett nyilatkozata szerint e körben bizonyítási indítványt sem kívánt előterjeszteni.

Az Szjt. 94. §-ának (2) bekezdése alapján a szerzői jog megsértése esetén a polgári jogi felelősség szabályai szerint követelhet a szerző kártérítést. A kártérítés tehát a jogsértésnek nem objektív, hanem szubjektív szankciója, alkalmazására - miként azt az elsőfokú ítélet indokolása helyesen tartalmazza, - csak a Ptk. 339. §-a (1) bekezdésében szabályozott feltételek bizonyítottsága esetén kerülhet sor. E törvényhely és az alkalmazása körében követett következetes és egységes ítélkezési gyakorlat szerint pedig a szerzői és személyiségi jog megsértése önmagában a nem vagyoni kártérítés jogalapját még nem teremti meg. A nem vagyoni kártérítésre kötelezéshez szükségeltetik a szerző által annak előadása és bizonyítása is, hogy a jogsértéssel okozati összefüggésben milyen immateriális hátrány érte, mely kötelezettség a Pp. 164. §-ának (1) bekezdése alapján a felperest terhelte. A felperes keresetlevelében azonban az őt ért nem vagyoni hátrányra tényállást ugyancsak nem adott elő, bizonyítást nem jelölt meg. Ennek hiányában az ítéletábró a felperes és a felperesi képviselő elszórt nyilatkozataiból tudott csak következtetni arra, hogy a felperes a műve adott külső megjelenési formáját és az általa megírt magyar és az általa lektoráltatott idegen nyelvű szövegeken kívüli részeit - úgy mint címlap, belső címlap, Copyrigh-oldal, tartalomjegyzék, jelmagyarázat - találta a nyomdai és fordítási hibák, s legfőképpen a fotóillusztrációk minősége és elhelyezése hiánya vagy a szöveghez való rendelkezhetlenségük miatt a kiadott művet színvonalában méltatlan környezetnek a tudományos igényességgel és az adatközlés pontosságának igényével megírt szövege megjelentetésére, megítélése szerint adott

minőségében a kiadvány alkalmas a szakmai, tudományos munkássága lejárására. Amellett, hogy az „alkalmasság” még csak elvi lehetőség és nem bizonyított tény, a felperes kifejezett célzott kérésére született és általa csatolt vélemények is azt igazolják, hogy a felperes szakmai, tudományos hírneve a kiadással és forgalmazással nem csorbult. Az impresszumból ugyanis mindenki számára egyértelmű, hogy a kiadvány mely részeit írta és szerkesztette a felperes. A felperes által sem vitatottan az általa megírt tartalom változtatás nélkül jelent meg, s a kifogásolt - egyébként létező - hibák az ő szövegét mondanivalójában, tartalmában, tudományos igényességében nem érintik. A csatolt vélemények is maximális elismeréssel nyilatkoznak a szöveg magas tudományos színvonaláról és igényességéről, és a kiadó igénytelenségéről alkotnak elmarasztaló véleményt. A felperes tehát nem bizonyított olyan nem vagyoni hátrányt, ami csak pénzbeli kártalanítással nyújtható másnemű előny nyújtásával lenne kiegyenlíthető, ezért a nem vagyoni kárigénye is alaptalan.

Az alperest kártérítési kötelezettség a nem vagyoni hátrány bizonyítottsága mellett is csak felróhatósága esetén terhelné. A Ptk. 339. §-ának (1) bekezdés második fordulata alapján ugyanis az alperes mentesülhetne a felelősség alól annak bizonyításával, hogy az adott esetben általában elvárhatóan járt el. A felperes jelentős teljesítési késedelmének, s annak a projekt megvalósulására, a nyomdai munkák minőségére, illetőleg a hibák javításának elmaradására gyakorolt hatásának, az alperesnek a kiadáshoz és a felperesnek a kiadás elmaradásához fűződő érdekeinek mérlegelése csak a kimentés vizsgálatának szükségessége esetén lenne időszerű, mely mérlegelést az ítélet táblája mellőzte, tekintettel arra, hogy a kártérítési felelősség bármely feltételének hiánya esetén a további feltételek vizsgálata már szükségtelen.

Az elsőfokú bíróság - ítéletének helyes indokai alapján - megalapozottan állapította meg, hogy a felperes az Szjt. 94. §-ának (2) bekezdésére alapítottan a lektorálási díjra igényt nem tarthat. A bíróságot azonban a kereset téves jogcím megjelölése nem köti, ha az előterjesztett igény az előadott és a bizonyított tények alapján teljesíthető. Az alperes által is elismerten (59. sorszámú jegyzőkönyv) a felperes elvégeztette az idegen nyelvű fordítás lektorálását, és azt az alperes hallgatólagosan tudomásul vette, az idegen nyelvű lektorokat a kiadvány impresszumában is megnevezte. A fordítás lektorálása az írásbeli szerződés szerint a felperesnek nem volt feladata, de mint szerző a magyar szöveget tartalmában torzító fordítást, mint a műve egységéhez való jogát sértő hibát alappal kifogásolta. Az alperes elfogadta a felperes felajánlását a fordítás lektorálására, amit a felperes nem személyesen, hanem anyanyelvi lektorok igénybe vételével teljesített, mely ténynek az alperes díjfizetési kötelezettségére nincs kihatása. A munka elvégzése megtörtént, a felperesnek kifizetett díjban e munka ellenértéke nincs benne, a felperesnek az általa felkért lektorok irányába a díjfizetési kötelezettsége fennáll. A díjban külön megállapodás a peres felek között nem jött létre, noha azt a felperes írásban is kezdeményezte (F/15/22). A díjban való megegyezés hiányában a felek között a lektorálásra a szerződés létrejötte ráutaló magatartással sem állapítható meg (Ptk. 205. § (1) és (2) bekezdés, 216. § (1) bekezdés), a Ptk. 361. §-ának (1) bekezdése alapján azonban az alperes a jogalap nélküli gazdagodás szabályai szerint köteles a lektorálás díját megfizetni.

Az anyanyelvi lektorok - rendhagyó módon - nem az alperessel, hanem a felperessel álltak jogviszonyban. Díjazásukban a felperessel állapodtak meg, s a felperes 58. sorszámú beadványában 1 400 euró, azaz 350 000 Ft összegben igazolta az anyanyelvi lektorok felé fennálló díjfizetési kötelezettségét, amit még nem teljesített. A munka elvégzésének megtörténteire figyelemmel azonban az alperes a díjat a felperesnek köteles megfizetni, a felperessel jogviszonyban álló anyanyelvi lektorok ugyanis az alperes szempontjából a felperes teljesítési segédjének minősülnek. Miután a felperes a lektori díjról számlát nem

állított ki és a díjat még nem fizette meg, a késedelmi kamatigénye alaptalan. Alaptalan az árfolyamváltozásra alapított igénye is, tekintve, hogy a díjfizetést euróban vállalta, és teljesítés hiányában az árfolyamváltozás teljesítéskori kockázata a felperesé.

A felperes nem bizonyította, hogy Sz. (53. sorszám) jelen munka lektora lett volna, ezt nevezett tanúvallomása sem erősítette meg, és neve nem szerepel az impresszumban sem.

A felperes saját maga számára lektorálási díjat nem követelhet. Az idegen nyelvű fordítást ugyanis elismerése szerint is nem maga lektorálta, a maga által írt szöveg saját maga általi lektorálása pedig fogalmilag kizárt. A lektorálás ugyanis szakmai bírálatot jelent, amit a szerzőtől különálló személy végezhet. A korrektúra és a szerkesztés fogalmilag és nyomdatechnikailag sem azonos a lektorálással. A korrektúra a szöveg tartalmi javításán kívüli javítást (gépelési, nyelvhelyességi, leírási hibák) és bizonyos egységesítési feladatok elvégzését jelenti. A tartalmi hibák, tévedések javítása a szerző feladata, mint ahogyan az első korrektúra-fordulóban (kefelenyomat) is a szerző köteles részt venni. A szerzőt ezért külön díjazás nem illeti meg, e tevékenysége része a kiadói szerződés teljesítésében való együttműködési kötelezettségének, s a szerződéses díját a felperes megkapta.

A kézirat egységesítése, a különböző nyelvi szövegek harmonizálása szerkesztési feladat és a szakmai korrektúra része lehet, s a felperes a külön díjazás ellenében szerződésben vállalt szakmai korrektúrát és tartalmi szerkesztési munkát meghaladó további díjazásra okot adó teljesítést a saját személyében nem bizonyított.

Mindezekre figyelemmel az ítéletábra a 350 000 Ft-ot meghaladóan a lektorálási díj igényt nem találta teljesíthetőnek.

A fent kifejtett indokok szerint az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett részét a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján a rendelkező rész szerint részben változtatta meg, és az alperest a felperes javára 350 000 Ft lektorálási díj megfizetésére kötelezte. Ennek megfelelően leszállította a felperes által a 6/1986. (VI. 26.) IM. sz. rendelet 15. §-ának (1) és (3) bekezdései alapján a per tárgyi illeték-feljegyzési joga folytán utólagosan megtérítendő kereseti illeték összegét, és az Itv. 5. §-ának (1) bekezdés 1) pontjára figyelemmel mellőzte az alperest kereseti illeték megfizetésére kötelező elsőfokú ítéleti rendelkezést, tekintve, hogy a megjelölt törvényhely szerint az alperes személyes illetékmentes, illetékfizetési kötelezettsége nincs.

Az elsőfokú eljárásban a Pp. 24. §-ának (1) bekezdése alapján számított pertárgy-érték 2 900 000 Ft volt, ami állt a 2 550 000 Ft-os kártérítési igényből és a 350 000 Ft-os meg nem határozható pertárgy-értékből. Az alperes tiszta pernyertességének értéke 1 500 000 Ft, amely után a 32/2003. (VIII. 22.) IM. sz. rendelet 3. §-ának (2) bekezdés a) pontja alapján 75 000 Ft jogi képviselési díj illetné meg. Az ítéletábra a hatályon kívül helyező végzésében a felek részére mindkét oldalon 30 000 Ft fellebbezési eljárási költséget állapított meg, melynek viseléséről a pert befejező érdemi határozatban kell a bíróságnak döntenie. Tekintve, hogy a korábbi másodfokú eljárás kizárólag a jogsértés megállapítása körében zajlott, és a felperes kereseti kérelme e tekintetben teljes egészében alaposnak tekintendő, a felperesnek a korábbi másodfokú eljárásban megállapított 30 000 Ft-os perköltségét az alperes köteles viselni, melynek beszámításával az alperest megillető munkadíj 45 000 Ft lenne. A felperes azonban 108 000 Ft szakértői díjat előlegezett, s az elsőfokú bíróság ítélete a jogsértés megállapítását illetően a szakértői véleményen alapszik, ezért a szakértői költség a per további kimenetelétől függetlenül az alperest terheli, s a 45 000 Ft betudása után az alperes tartozik a felperesnek 53 000 Ft perköltséget megfizetni.

A fellebbezési eljárásban a jogi képviselési díj számításának alapjául szolgáló pertárgy-érték az Itv. 39. § (3) bekezdés c) pontjára figyelemmel 2 950 000 Ft volt, az alperest a tiszta pernyertessége alapul vételével a hivatkozott IM. rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja és (5) bekezdése, valamint 4/A §-a alapján általános forgalmi adóval növelten 60 000 Ft másodfokú perköltség illeti meg, amit a felperes a Pp. 81. §-ának (1) bekezdése alapján köteles részére megfizetni.

A fellebbezési illeték számításának alapja - az elsőfokú ítélet indokolásában kifejtett elveket követve - az érvényesített kárigény 2 550 000 Ft-os összege, így a felperest 2 200 000 Ft illetékalap után terheli a fellebbezési illeték megtérítésének kötelezettsége a 6/1986. (VI. 26.) IM. sz. rendelet 13. §-ának (2) bekezdése és 15. §-ának (1) és (3) bekezdései alapján a rendelkező rész szerinti összegben.

D e b r e c e n, 2008. május 28.

Dr. Csiki Péter sk. a tanács elnöke, Szabóné dr. Bélteky Erzsébet sk. előadó bíró, Dr. Veszprémy Zoltán sk. bíró

kiadmány hitelül:

A

kiadó